

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
สภาร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒๕

วันจันทร์ที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๐

ณ ห้องแปซิฟิก ๓ เดอะ ไฮด์ รีสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญเป็นรายมาตรา ต่อจากการประชุม ครั้งที่ ๒๔ วันอาทิตย์ที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๐ สรุปผลการพิจารณาได้ดังนี้

๑. พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญรายมาตรา

ที่ประชุมได้มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญเป็นรายมาตราในหมวด ๑๒ หมวด ๑๓ หมวด ๑๔ และหมวด ๑๕ สรุปได้ดังนี้

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>หมวด ๑๒</p> <p>การตรวจสอบการใช้อำนาจ</p> <hr/>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	
<p>ส่วนที่ ๑</p> <p>การตรวจสอบทรัพย์สิน</p> <hr/>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	
<p>มาตรา ๒๗๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง</p> <p>(๑) นายกรัฐมนตรี</p> <p>(๒) รัฐมนตรี</p> <p>(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(๔) สมาชิกวุฒิสภา</p> <p>(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น</p>	<p>มาตรา ๒๗๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง</p> <p>(๑) นายกรัฐมนตรี</p> <p>(๒) รัฐมนตรี</p> <p>(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(๔) สมาชิกวุฒิสภา</p> <p>(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น</p>	<p>เพื่อให้ “บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ” ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ส่วน “บุตรที่บรรลุนิติภาวะ” แล้ว ไม่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เพราะจะเป็นการกระทบต่อสิทธิของผู้นั้น นอกจากนั้น มีบทบัญญัติซึ่งใช้ตรวจสอบการถือครองทรัพย์สินแทนนักการเมืองได้มีบัญญัติไว้แล้วในวรรคสาม</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบ ซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สิน และหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา</p> <p>การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง และวรรคสอง ให้รวมถึงทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครอง หรือดูแลของบุคคลอื่น ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมด้วย</p>	<p>(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบ ซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สิน และหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา</p> <p>การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง และวรรคสอง ให้รวมถึงทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครอง หรือดูแลของบุคคลอื่น ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมด้วย</p>	
<p>มาตรา ๒๗๒ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๗๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>(๒) ในกรณีที่เป็นการพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง</p> <p>(๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๗๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย</p> <p>ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย</p>		
<p>มาตรา ๒๗๑ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีให้เปิดเผยให้สาธารณชนทราบ โดยเร็วแต่ต้องไม่เกิน</p>	<p>มาตรา ๒๗๑ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีให้เปิดเผยให้สาธารณชนทราบโดยเร็วแต่ต้องไม่เกิน</p>	<p>๑. ให้ตัดความในวรรคสองที่เกี่ยวกับ “การตรวจสอบและประเมินภาษีเงินได้ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองย้อนหลังไปเป็นเวลาสิบปี นับแต่วันที่ยื่นบัญชีแสดง</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>สามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีดังกล่าว บัญชีของผู้ดำรงตำแหน่งอื่นจะเปิดเผยได้ต่อเมื่อการเปิดเผยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาพิพากษาคดีหรือ การวินิจฉัยชี้ขาด และได้รับการร้องขอจากศาลหรือผู้มีส่วนได้เสียหรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว โดยเร็ว หากปรากฏชัดแจ้งจากบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๗๑ วรรคหนึ่ง ที่ยื่นในกรณีที่เป็นกรณิที่เป็นการเข้ารับตำแหน่งครั้งแรกผู้ใดเมื่อเปรียบเทียบกับเงินได้ตามที่ปรากฏในสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมาแล้วไม่ได้สัดส่วนกัน ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งเรื่องให้เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีอากร</p>	<p>สามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีดังกล่าว บัญชีของผู้ดำรงตำแหน่งอื่นจะเปิดเผยได้ต่อเมื่อการเปิดเผยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาพิพากษาคดีหรือ การวินิจฉัยชี้ขาด และได้รับการร้องขอจากศาลหรือผู้มีส่วนได้เสียหรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว โดยเร็ว หักที่ปรกฏขัดแย้งกับบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๗๑ วรรคหนึ่ง ที่ยื่นในกรณีที่เป็นกรณิที่เข้ารับตำแหน่งครั้งแรกผู้ใดเมื่อเปรียบเทียบกับเงินได้ตามที่ปรากฏในสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมาแล้วไม่ได้สัดส่วนกัน ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งเรื่องให้เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีอากร</p>	<p>รายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ” ออก เพราะเป็นการกำหนดระยะเวลาไว้นานเกินควร เนื่องจากการตรวจสอบการชำระภาษีของกรมสรรพากรจะมีการตรวจสอบย้อนหลังเพียงห้าปี</p> <p>๒. ให้ตัดความในวรรคสามออกทั้งหมดเพื่อนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ เนื่องจากพิจารณาเนื้อความแล้วเป็นวิธีปฏิบัติ</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>ทำการตรวจสอบและประเมินภาษีเงินได้ของผู้ยื่นย้อนหลังไปเป็นเวลาสิบปีนับแต่วันที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ</p> <p>ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดซึ่งเจ้าพนักงานประเมินภาษีอากรมีคำสั่งให้ชำระภาษีเงินได้ตลอดจนเงินเพิ่มและค่าปรับเพิ่มเติมและผู้ยื่นยินยอมชำระ หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดยืนยันตามคำสั่งของเจ้าพนักงานประเมินภาษีอากรดังกล่าว ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ผู้นั้นยินยอมชำระตามวันเวลาที่เจ้าพนักงานประเมินภาษีอากรกำหนด หรือวันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นสมาชิกพรรคการเมือง และสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาสิบปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง</p>	<p>ทำที่ตราตราข้อต่อและประเมินภาษีเงินได้ของผู้ยื่นย้อนหลังไปเป็นเวลาสิบปีนับแต่วันที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ</p> <p>ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดซึ่งเจ้าพนักงานประเมินภาษีอากรมีคำสั่งให้ชำระภาษีเงินได้ตลอดจนเงินเพิ่มและค่าปรับเพิ่มเติมและผู้ยื่นยินยอมชำระ หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดยืนยันตามคำสั่งของเจ้าพนักงานประเมินภาษีอากรดังกล่าว ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ผู้นั้นยินยอมชำระตามวันเวลาที่เจ้าพนักงานประเมินภาษีอากรกำหนด หรือวันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นสมาชิกพรรคการเมือง และสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาสิบปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง</p>	

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>มาตรา ๒๗๔ ในกรณีที่มีการยื่นบัญชีเพราะเหตุที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดพ้นจากตำแหน่งหรือตาย ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น แล้วจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ รายงานดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งผู้ใดมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งเอกสารทั้งหมดที่มีอยู่พร้อมทั้งรายงานผลการตรวจสอบไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไป</p> <p>ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๗๔ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>มาตรา ๒๗๖ บทบัญญัติมาตรา ๒๗๑ มาตรา ๒๗๒ มาตรา ๒๗๓ วรรคหนึ่ง วรรคสาม และวรรคสี่ และมาตรา ๒๗๕ วรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๕ ขึ้นไปหรือเทียบเท่า</p> <p>คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอาจเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบของบุคคลใดที่มีการยื่นต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแก่ผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีหรือการวินิจฉัยการกระทำผิด ตามที่บัญญัติในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p>	<p>มาตรา ๒๗๖ บทบัญญัติมาตรา ๒๗๑ มาตรา ๒๗๒ มาตรา ๒๗๓ <u>วรรคหนึ่ง วรรคสาม และวรรคสี่</u>วรรคสอง และมาตรา ๒๗๕ วรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๕ ขึ้นไปหรือเทียบเท่าตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด</p> <p>คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอาจเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบของบุคคลใดที่มีการยื่นต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแก่ผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีหรือการวินิจฉัยการกระทำผิด ตามที่บัญญัติในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p>	<p>๑. ควรนำเฉพาะมาตรา ๒๗๓ วรรคสอง มาใช้บังคับเนื่องจากความในวรรคดังกล่าวใช้กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>๒. บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งของมาตรานี้ ซึ่งใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๕ ขึ้นไปหรือเทียบเท่า ต่อมาภายหลังที่ประชุมได้มีการแก้ไขให้รวมถึง “ผู้อำนวยการกอง” แต่ในทางปฏิบัติอาจจะมีปัญหา เพราะบุคคลในตำแหน่งดังกล่าวมิเป็นจำนวนมาก ถึงแม้จะมีการแยกคดีบางประเภทให้หน่วยงานอื่นได้พิจารณาแล้วก็ตาม จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “...ให้ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด”</p>
<p>ส่วนที่ ๒</p> <p>การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>มาตรา ๒๗๗ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้อง</p> <p>(๑) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิก สภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ นอกจากข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรี</p> <p>(๒) ไม่รับหรือแทรกแซงหรือก้าวก่ายการเข้ารับ สัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการ ผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะ ดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม</p> <p>(๓) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เป็นพิเศษนอกเหนือไป จากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคลอื่นๆ ในธุรกิจการงานตามปกติ</p>	<p>มาตรา ๒๗๗ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้อง</p> <p>(๑) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิก สภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ นอกจากข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรี</p> <p>(๒) ไม่รับหรือแทรกแซงหรือก้าวก่ายการเข้ารับ สัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการ ผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะ ดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม</p> <p>(๓) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เป็นพิเศษนอกเหนือไป จากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคลอื่นๆ ในธุรกิจการงานตามปกติ</p>	<p>๑. ที่ประชุมเห็นควรให้ตัดความใน (๑) ความว่า “... ทั้งนี้ นอกจากข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรี” ออก เพื่อให้สอดคล้องกับการดำรงตำแหน่งของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรในตำแหน่งต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ</p> <p>๒. ความในวรรคสาม ความว่า “ให้นำความในมาตรานี้ ให้มาใช้บังคับกับคู่สมรส และบุตรของสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร...” ที่ประชุมเห็นว่า ความใน (๑) ของมาตรานี้ อาจจะไม่เหมาะสมในการนำมาใช้บังคับกับคู่สมรสและ บุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะเมื่อพิจารณา จากเนื้อความแล้วจะทำให้บุตรและคู่สมรสของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถรับราชการในหน่วยงาน ของรัฐได้ ดังนั้น ที่ประชุมจึงมีมติให้นำความเฉพาะใน (๒) (๓) และ (๔) มาใช้บังคับเท่านั้น โดยให้แก้ไขเพิ่มเติมความ ในวรรคสาม ความว่า “ให้นำความในมาตรานี้ ให้มาใช้ บังคับกับคู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร...” เป็นความว่า “ให้นำความใน (๒) (๓) และ (๔) มาใช้บังคับ กับคู่สมรส และบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร...”</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>(๔) ไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชนหรือเข้าเป็นคู่สัญญากับห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าว</p> <p>บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินปี พระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับหรือดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดิน ในกรณีที่ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรี</p> <p>ให้นำความในมาตรานี้ ให้ใช้บังคับกับคู่สมรส และบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ รวมถึงบุคคลอื่นซึ่งมิใช่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นั้น โดยบุคคลดังกล่าวดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้กระทำการตามมาตรานี้ด้วย</p>	<p>(๔) ไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชนหรือเข้าเป็นคู่สัญญากับห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าว</p> <p>บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินปี พระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับหรือดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดิน ในกรณีที่ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรี</p> <p>ให้นำความใน<u>มาตราที่ ให้ (๒) (๓) และ (๔) มาใช้</u> บังคับกับคู่สมรส และบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ รวมถึงบุคคลอื่นซึ่งมิใช่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น โดยบุคคลดังกล่าวดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้กระทำการตามมาตรานี้ด้วย</p>	

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>มาตรา ๒๗๘ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องไม่ใช่สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไป ก้าวกายหรือแทรกแซงการบรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง และเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง และรวมถึงการปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นดังกล่าว</p>	<p>“มาตรา ๒๗๘ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องไม่ใช่สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไป ก้าวกายหรือแทรกแซง <u>เพื่อผลประโยชน์ของตนเองหรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องดังต่อไปนี้</u></p> <p>(๑) <u>การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการที่รัฐเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น</u></p> <p>(๒) การบรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง และเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ <u>หรือกิจการที่รัฐเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือ</u></p>	<p>ให้เพิ่มเติมในเรื่องการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องไม่ใช่สถานะหรือตำแหน่งเข้าไป ก้าวกายหรือแทรกแซง เพื่อผลประโยชน์ของตนหรือพรรคการเมือง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในหลักการสำคัญต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างในหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการที่รัฐเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น - การบรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง และเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างในหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการที่รัฐเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น - การให้ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างในหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการที่รัฐเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น พ้นจากตำแหน่ง

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
	<p>(๓) การให้บุคคลซึ่งดำรงข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีชื่อข้าราชการการเมือง พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการที่รัฐเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งตลอดชีพถึงแก่ชีพิตักษัยหรือต้งดำรงตำแหน่งในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งดำรง</p>	
<p>มาตรา ๒๗๕ ให้นำมาตรา ๒๗๖ มาใช้บังคับกับรัฐมนตรีด้วย เว้นแต่เป็นการดำรงตำแหน่งหรือดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และจะดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใดก็ได้ด้วย</p>	<p>มาตรา ๒๗๕ ให้นำมาตรา ๒๗๖ มาใช้บังคับกับรัฐมนตรีด้วย เว้นแต่เป็นการดำรงตำแหน่งหรือดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และจะดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใดก็ได้ด้วย</p>	<p>ให้ตัดคำว่า “ก็” ออก เพื่อให้ถ้อยคำมีความชัดเจนมากขึ้น</p>
<p>มาตรา ๒๘๐ รัฐมนตรีจะกระทำการใดที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๘ มิได้ เว้นแต่เป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการปกติ ตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภาหรือตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๒๘๐ <u>นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะกระทำการใดที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๘ มิได้ เว้นแต่เป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการปกติ ตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภาหรือตามที่กฎหมายบัญญัติ</u></p>	<p>๑. ให้ความในมาตรานี้ครอบคลุมถึงนายกรัฐมนตรีด้วย ๒. ให้ตัดคำว่า “...เว้นแต่เป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการปกติ ตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภาหรือตามที่กฎหมายบัญญัติ” ออก เพราะมีบทบัญญัติ</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
		ในหมวดว่าด้วยจริยธรรมนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้วางหลักการในเรื่องดังกล่าวไว้แล้วในมาตรา ๒๕๒
<p>มาตรา ๒๕๑ รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไป ทั้งนี้ ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์จากกรณีดังกล่าวต่อไป ให้รัฐมนตรีผู้นั้นแจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่รับแต่งตั้ง และให้รัฐมนตรีผู้นั้น โอนหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าวให้นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ห้ามมิให้รัฐมนตรีผู้นั้นกระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการเข้าไปบริหารหรือจัดการใดๆ เกี่ยวกับหุ้นหรือกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าว</p> <p>ให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับกับคู่สมรสและบุตรของรัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม</p>	<p>รอการพิจารณา</p>	<p>ที่ประชุมเห็นว่า หลักการในมาตรานี้ควรใช้บังคับไปถึงคู่สมรสของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี เพราะถือว่าทรัพย์สินที่ได้มาจากการประกอบธุรกิจร่วมกันเป็นสินสมรส ส่วนการที่จะห้ามไปถึงบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะหรือบุตรที่บรรลุนิติภาวะหรือไม่นั้น ที่ประชุมให้กำหนดเป็นประเด็นที่ขอให้มีการลงมติโดยไม่ต้องอภิปราย เพื่อลงมติในโอกาสต่อไป</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p style="text-align: center;">ส่วนที่ ๓ การถอดถอนจากตำแหน่ง</p>	<p style="text-align: center;">ไม่มีการแก้ไข</p>	
<p>มาตรา ๒๘๒ ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด หรือ อัยการสูงสุด ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือ ส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมาย วุฒิสภามีอำนาจถอดถอนผู้นั้นออกจากตำแหน่งได้</p> <p>บทบัญญัติวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ด้วย คือ</p> <p>(๑) กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน</p>	<p style="text-align: center;">ไม่มีการแก้ไข</p>	

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>(๒) ผู้พิพากษาหรือตุลาการ พนักงานอัยการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ทั้งนี้ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p>		
<p>มาตรา ๒๘๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๒๘๖ ให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา ๒๘๒ ออกจากตำแหน่งได้ คำร้องขอดังกล่าวต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำความผิดเป็นข้อๆ ให้ชัดเจน</p> <p>สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๒๘๖ ให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาออกจากตำแหน่งได้</p> <p>ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งได้ตามมาตรา ๑๗๒</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>มาตรา ๒๘๔ เมื่อได้รับคำร้องขอตามมาตรา ๒๘๓ แล้ว ให้ประธานวุฒิสภาส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการไต่สวนให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ</p> <p>เมื่อไต่สวนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำรายงานเสนอต่อวุฒิสภา โดยในรายงานดังกล่าวต้องระบุให้ชัดเจนว่าข้อกล่าวหาตามคำร้องขอข้อใดมีมูลหรือไม่เพียงใด มีพยานหลักฐานที่ควรเชื่อได้อย่างไร พร้อมทั้งระบุข้อยุติว่าจะให้ดำเนินการอย่างไรด้วย</p> <p>ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าข้อกล่าวหาตามคำร้องขอข้อใดเป็นเรื่องสำคัญ จะแยกทำรายงานเฉพาะข้อนั้นส่งไปให้ประธานวุฒิสภาดำเนินการพิจารณาไปก่อนก็ได้</p> <p>ถ้าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ ว่าข้อกล่าวหาใดมีมูล นับแต่วันดังกล่าว ผู้ดำรงตำแหน่งที่ถูกกล่าวหาจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไป</p>	<p>รอการพิจารณา</p>	<p>ที่ประชุมเห็นว่า ความในวรรคสุดท้ายไม่ควรใช้คำว่า “อัยการอิสระ” เพราะได้มีการบัญญัติให้องค์กรอัยการมีความอิสระในหมวด ๑๑ ส่วนที่ ๒ องค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญแล้ว</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>มิได้จนกว่าวุฒิสภามีมติ และให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังประธานวุฒิสภา เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๓๐๖ และอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป แต่ถ้าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าข้อกล่าวหาใด ไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาข้อนั้นเป็นอันตกไป</p> <p>ในกรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งให้ตามวรรคสี่ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ ให้อัยการสูงสุดแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ เพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน ในกรณีนี้ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และอัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทน</p>		

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>จากแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละเท่ากัน เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์แล้วส่งให้อัยการสูงสุด เพื่อฟ้องคดีต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าว ไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจดำเนินการฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทนก็ได้</p> <p>การดำเนินคดีในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้มีอัยการอิสระซึ่งได้รับแต่งตั้งโดยคณะกรรมการอัยการเป็นผู้ดำเนินคดี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>		
<p>มาตรา ๒๘๕ เมื่อได้รับรายงานตามมาตรา ๒๘๔ แล้ว ให้ประธานวุฒิสภาจัดให้มีการประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณากรณีดังกล่าวโดยเร็ว</p> <p>ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งรายงานให้นอกสมัยประชุม ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญ และให้ประธานรัฐสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>มาตรา ๒๘๖ สมาชิกวุฒิสภามีอิสระในการออกเสียงลงคะแนนซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ มติให้ถอดถอนผู้ใดออกจากตำแหน่ง ให้ถือเอาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา</p> <p>ผู้ใดถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งหรือให้ออกจากราชการนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติให้ถอดถอน และให้ตัดสิทธิผู้นั้นในการดำรงตำแหน่งใดในทางการเมืองหรือในการรับราชการเป็นเวลาห้าปี</p> <p>มติของวุฒิสภาตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด และจะมีการร้องขอให้ถอดถอนบุคคลดังกล่าวโดยอาศัยเหตุเดียวกันอีกมิได้ แต่ไม่กระทบกระเทือนการพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	
<p>ส่วนที่ ๔</p> <p>การดำเนินคดีอาญาแก่นักการเมือง</p> <hr/>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>มาตรา ๒๘๖ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ถูกกล่าวหาว่าร้ายวชผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่นให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีอำนาจพิจารณาพิพากษา</p> <p>บทบัญญัติวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวหรือบุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนรวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตามวรรคหนึ่ง เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ด้วย</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	
<p>มาตรา ๒๘๘ ผู้เสียหายจากการกระทำตามมาตรา ๒๘๖ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๕๑ (๒) ได้ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๘๔ วรรคหนึ่ง วรรคสี่ และ วรรคห้า มาใช้บังคับ โดยอนุโลม</p>		
<p>มาตรา ๒๘๕ ในการพิจารณาคดี ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยึดสำนวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลักในการพิจารณา และอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร</p> <p>ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๒๖ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วยโดยอนุโลม</p> <p>บทบัญญัติว่าด้วยความคุ้มกันของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามาตรา ๑๓๖ มิให้นำมาใช้บังคับกับการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	
<p>มาตรา ๒๕๐ การพิพากษาคดีให้ถือเสียงข้างมาก โดยผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนต้องทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือพร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ</p>	<p>มาตรา ๒๕๐ การพิพากษาคดีให้ถือเสียงข้างมาก โดยผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนต้องทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือพร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ</p>	<p>ให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง จากคำว่า “...เว้นแต่กรณีตามวรรคสี่” เป็นคำว่า “...เว้นแต่กรณีตามวรรคสาม” เพื่อให้มีความสอดคล้องในเนื้อหาของมาตรานี้</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>คำสั่งและคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้เปิดเผยและเป็นที่สุด เว้นแต่กรณีตามวรรคสี่</p> <p>ในกรณีที่ผู้ต้องคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีพยานหลักฐานใหม่ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ อาจยื่นอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่มีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้</p> <p>หลักเกณฑ์การยื่นอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาให้เป็นไปตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนด</p>	<p>คำสั่งและคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้เปิดเผยและเป็นที่สุด เว้นแต่กรณีตามวรรคสี่สาม</p> <p>ในกรณีที่ผู้ต้องคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีพยานหลักฐานใหม่ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ อาจยื่นอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่มีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้</p> <p>หลักเกณฑ์การยื่นอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาให้เป็นไปตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนด</p>	
<p>หมวด ๑๓</p> <p>จริยธรรมนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ</p> <hr/>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>มาตรา ๒๕๑ มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ละประเภทให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่องค์กรกลางการบริหารงานบุคคลของบุคคลดังกล่าวกำหนดขึ้น ทั้งนี้ ภายในสามปีนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ</p> <p>มาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง จะต้องมีกลไก และระบบในการดำเนินงานเพื่อให้การบังคับใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัย ในการนี้ หากเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภารายงานต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี พิจารณาดำเนินการ โดยให้ถือเป็นเหตุที่จะถูกถอดถอนจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๘๒ ด้วย</p>	<p>มาตรา ๒๕๑ มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ละประเภทให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่องค์กรกลางการบริหารงานบุคคลของบุคคลดังกล่าวกำหนดขึ้น ทั้งนี้ ภายในสามปีนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ</p> <p>มาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง จะต้องมีกลไก และระบบในการดำเนินงานเพื่อให้การบังคับใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัย ในการนี้ หากเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภารายงานต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี และส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาดำเนินการ โดยหากเป็นกรณีร้ายแรงให้ถือเป็นเหตุที่จะถูกถอดถอนจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๘๒ ด้วย</p>	<p>๑. ไม่ควรกำหนดอย่างชัดเจนว่า ต้องให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลเป็นผู้กำหนดประมวลจริยธรรม เพราะบางองค์กร ไม่มีองค์กรกลางบริหารงานบุคคล และบางองค์กร ได้มีการกำหนดประมวลจริยธรรมไว้แล้ว ดังนั้น แต่ละองค์กรจึงควรมีประมวลจริยธรรมที่มีความครอบคลุมและมีกลไก เพื่อให้มีการปฏิบัติตามอย่างชัดเจน เพราะบางองค์กร มีการหลีกเลี่ยงไม่ยอมปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม โดยเฉพาะนักการเมือง ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติให้ตัดคำว่า “องค์กรกลางการบริหารงานบุคคลของบุคคลดังกล่าว” ออก</p> <p>๒. กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา รายงานต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี และส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และถ้าเป็นกรณีร้ายแรงให้ถือเป็นเหตุที่จะถูกถอดถอนจากตำแหน่งด้วย</p> <p>๓. ให้นำความในมาตรา ๒๕๒ มาบัญญัติไว้ในมาตรานี้ เป็นวรรคสี่ เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับจริยธรรมซึ่งเป็นเรื่องเดียวกัน</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
	<p><u>การพิจารณา สรรหา กลั่นกรอง หรือแต่งตั้งบุคคลใดเข้าสู่ตำแหน่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้อำนาจรัฐ รวมทั้งการโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษบุคคลนั้นจะต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรมและคำนึงถึงพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลดังกล่าวด้วย</u></p>	
<p>มาตรา ๒๕๒ การพิจารณา สรรหา กลั่นกรอง หรือแต่งตั้งบุคคลใด เข้าสู่ตำแหน่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้อำนาจรัฐ รวมทั้งการ โยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษบุคคลนั้นจะต้องคำนึงถึงพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลดังกล่าวด้วย</p>	<p>มาตรา ๒๕๒ <u>การพิจารณา สรรหา กลั่นกรอง หรือแต่งตั้งบุคคลใด เข้าสู่ตำแหน่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้อำนาจรัฐ รวมทั้งการโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษบุคคลนั้นจะต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรมและคำนึงถึงพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลดังกล่าวด้วย</u></p>	<p>ให้ตัดความในมาตรา ๒๕๒ ออก โดยนำไปบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๑ เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับจริยธรรม ซึ่งเป็นเรื่องเดียวกัน</p>
<p>มาตรา ๒๕๓ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหมวดนี้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) รมรงค์ ส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่ในเรื่องการปลูกจิตสำนึกในด้านจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งใดที่มีส่วนในการใช้อำนาจรัฐ</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>(๒) รับเรื่องร้องเรียนเพื่อส่งให้องค์กรกลางการบริหารงานบุคคลแต่ละประเภทเพื่อพิจารณา หรือในกรณีที่เป็นเหตุร้ายแรงหรือเกรงว่าจะไม่ได้รับการพิจารณาด้วยความเป็นธรรม จะไต่สวนและวินิจฉัยชี้มูลเองก็ได้</p> <p>(๓) ให้คำแนะนำ หรือเสนอแนะ แก่องค์กรกลางการบริหารงานบุคคลแต่ละประเภทเกี่ยวกับการปรับปรุงมาตรฐานและกระบวนการใช้บังคับจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งใดที่มีส่วนในการใช้อำนาจรัฐ</p> <p>ในกรณีที่ได้มีการชี้มูลตาม (๒) แล้ว ให้ส่งองค์กรกลางการบริหารงานบุคคลที่เกี่ยวข้องพิจารณากำหนดโทษให้เป็นไปตามที่ได้วินิจฉัยชี้มูลนั้น</p>		
<p>หมวด ๑๔</p> <p>การปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <hr/>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>มาตรา ๒๕๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๑ รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	
<p>มาตรา ๒๕๕ ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ ย่อมมีสิทธิได้รับจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นตามที่กฎหมายบัญญัติ และสอดคล้องกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม และจะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้มิได้</p>	<p>รอการพิจารณา</p>	<p>๑. มีข้อสังเกตว่า ควรมีการกำหนดมาตรฐานในการดำเนินงานเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติหรือไม่ โดยกรรมการบางส่วนเห็นว่า หากกำหนดให้มีมาตรฐานกลางก็จะเป็นสิ่งดี เพื่อให้ผู้ที่กำกับดูแลท้องถิ่นปฏิบัติตามมาตรฐานเดียวกัน แต่กรรมการบางส่วนกลับเห็นว่าไม่ควรกำหนดมาตรฐานกลาง เพราะแต่ละท้องถิ่นมีการพัฒนาที่แตกต่างกัน และบางท้องถิ่นมีความเจริญไม่เท่ากันที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติมอบให้ฝ่ายเลขานุการรับไปพิจารณา เพื่อเสนอต่อที่ประชุมต่อไป</p> <p>๒. ให้นำความในวรรคหนึ่งไปบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๔ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>ในการกำกับดูแลตามวรรคสอง ให้กำหนดมาตรฐานกลางในการดำเนินงานเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติ โดยสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตัดสินใจดำเนินงานได้เอง และจัดให้มีกลไกการตรวจสอบการดำเนินงานโดยประชาชนเป็นหลัก</p>		
<p>มาตรา ๒๕๖ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การจัดบริการสาธารณะที่มีหลากหลาย การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ แต่ต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวมด้วย</p> <p>การกำหนดอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ</p>	<p>รอการพิจารณา</p>	<p>๑. ที่ประชุมมีความเห็นว่า ควรรอการพิจารณาในเรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง จากความว่า “...แต่ต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับ...” เป็นความว่า “...โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์สอดคล้องกับ...” โดยมอบให้ฝ่ายเลขานุการรับไปพิจารณาเรื่องการใช้ถ้อยคำ</p> <p>๒. ให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เรื่อง “ให้ท้องถิ่นจัดตั้งองค์กรบริหารสาธารณะที่ทำงานร่วมมือกัน” เพื่อให้ท้องถิ่นมีการบริหารจัดการร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความเข้มแข็งมากขึ้น</p> <p>๓. ให้นำความในวรรคสี่ (๑) (๒) (๓) และ (๔) มาบัญญัติไว้รวมกัน เพราะควรกำหนดเฉพาะหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น มากกว่าที่จะกำหนด</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>ให้มีการส่งเสริมและช่วยเหลือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งในการบริหารงานได้โดยอิสระและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต้องพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่นให้สามารถจัดบริการสาธารณะได้โดยครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่</p> <p>เพื่อพัฒนาการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ เป็นแนวทางในการส่งเสริมการจัดทำบริการสาธารณะและจัดสรรรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ซึ่งอาจแตกต่างกันตามขีดความสามารถในการให้บริการประชาชนและสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ</p>		<p>รายละเอียดต่าง ๆ เนื่องจากในรายละเอียดจะอยู่ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้ว</p> <p>๔. ให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหก จากคำว่า “การดำเนินการตามวรรคสี่...” เป็นคำว่า “การดำเนินการตามวรรคห้า...” เพื่อให้มีความสอดคล้องในเนื้อหาของมาตรานี้</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>(๒) การจัดสรรสัดส่วนภายในและอากรระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองเป็นสำคัญ</p> <p>(๓) ระบบการตรวจสอบและประเมินผลที่เป็นกลางและมีมาตรฐาน</p> <p>(๔) การจัดให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งทำหน้าที่ตาม (๑) (๒) และ (๓) ประกอบด้วย ผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยมีจำนวนเท่ากัน</p> <p>ในกรณีที่มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่และการจัดสรรภายในและอากรตาม (๑) และ (๒) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดแล้ว คณะกรรมการตาม (๔) จะต้องนำเรื่องดังกล่าวมาพิจารณาทบทวนใหม่ทุกระยะเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่หรือวันที่มีการจัดสรรภายในและอากร แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของการกำหนดอำนาจและหน้าที่ และการจัดสรรภายในและอากรที่ได้กระทำไปแล้ว ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ</p>		

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>การดำเนินการตามวรรคสี่ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานรัฐสภาแล้ว ให้มีผลใช้บังคับได้</p>		
<p>มาตรา ๒๕๘) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น</p> <p>การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ</p> <p>สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี</p> <p>คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจะเป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น และจะมีผลประโยชน์ขัดกันกับการดำรงตำแหน่งตามที่กฎหมายบัญญัติมิได้</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ในกรณีที่มีการยุบสภาท้องถิ่น หรือในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตามมาตรา ๒๕๘ และต้องมีการแต่งตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว มิให้นำบทบัญญัติวรรคสอง วรรคสาม และวรรคหก มาใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ในกรณีที่มีการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ อาจจัดโครงสร้างการบริหารที่มีผู้บริหารมาจากวิธีอื่นนอกเหนือจากการเลือกตั้งได้</p>		
<p>มาตรา ๒๕๘ ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	รอการพิจารณา	<p>ที่ประชุมเห็นควรให้รอการพิจารณาในเรื่องการกำหนดสัดส่วนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียงเพื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งไว้ในกฎหมาย โดยมอบให้ฝ่ายเลขานุการรับไปพิจารณาเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมต่อไป</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>การลงคะแนนเสียงตามวาระหนึ่งต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาลงคะแนนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในครั้งสุดท้าย</p>		
<p>มาตรา ๒๕๕ ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้</p> <p>คำร้องขอตามวาระหนึ่งต้องจัดทำร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นเสนอมาด้วย</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อรวมทั้งการตรวจสอบให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>รอการพิจารณา</p>	<p>๑. ที่ประชุมเห็นควรให้รอการพิจารณาในเรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมความในวาระหนึ่ง จากคำว่า “ราษฎร” เป็นคำว่า “ประชาชน” เพื่อให้สอดคล้องกับความในมาตราอื่น ๆ โดยมอบให้ฝ่ายเลขานุการรับไปพิจารณาเรื่องการใช้ถ้อยคำ</p> <p>๒. ตามความในวาระหนึ่ง ที่ประชุมเห็นว่า ควรกำหนดจำนวนตัวเลขหรือเปอร์เซ็นต์ของราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อให้พิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นไว้ในกฎหมาย</p> <p>๓. ที่ประชุมเห็นควรให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวาระสอง โดยพิจารณาถ้อยคำตามข้อเสนอของกรรมการท่านหนึ่ง ความว่า “คำร้องขอตามวาระหนึ่งต้องระบุให้พอเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และเหตุผลที่ต้องการให้มีกฎหมาย สาระสำคัญหรือหลักเกณฑ์ หรือมาตรการที่ต้องการให้บัญญัติไว้ในกฎหมาย”</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>มาตรา ๓๐๐ ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวได้ด้วย</p> <p>ในกรณีที่การกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนการกระทำนั้น และต้องให้ประชาชนมีสิทธิออกเสียงประชามติเพื่อตัดสินใจในกิจการที่มีความสำคัญด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรายงานการดำเนินงานต่อประชาชน ในเรื่องการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่าย และผลการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบกำกับดูแลการบริหารจัดการ</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	
<p>มาตรา ๓๐๑ การแต่งตั้งและการให้ข้าราชการและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งต้องเป็นไปตามความต้องการและความเหมาะสมของแต่ละ</p>	<p>มาตรา ๓๐๑ การแต่งตั้งและการให้ข้าราชการและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งต้องเป็นไปตามความต้องการที่แต่ละความเหมาะสมของแต่ละ</p>	<p>๑. ให้ตัดความในวรรคหนึ่ง ความว่า “...ความต้องการและ...” ออก เพื่อให้ระบบการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่นมีความเป็นธรรม ไม่ใช่ขึ้นอยู่กับความต้องการของท้องถิ่น</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>ท้องถิ่นแต่สามารถได้รับการพัฒนาร่วมกันหรือสับเปลี่ยนระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้ และต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคลท้องถิ่นก่อน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ในการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมของข้าราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างระบบคุ้มครองคุณธรรมของการบริหารงานบุคคล ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>คณะกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งจะต้องประกอบด้วย ผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนข้าราชการส่วนท้องถิ่นและผู้ทรงคุณวุฒิตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>การโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษข้าราชการและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>ท้องถิ่นแต่สามารถได้รับการพัฒนาร่วมกันหรือสับเปลี่ยนระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้ และต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคลท้องถิ่นก่อน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ในการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมี<u>คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม</u>ของข้าราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างระบบคุ้มครองคุณธรรมและจริยธรรมของการบริหารงานบุคคล ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>คณะกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งจะต้องประกอบด้วย ผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนข้าราชการส่วนท้องถิ่นและผู้ทรงคุณวุฒิตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>การโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษข้าราชการและลูกจ้างขององค์กร</p>	<p>๒. ให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง จากความว่า “...ต้องมีคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมของข้าราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างระบบคุ้มครองคุณธรรมของการบริหารงานบุคคล...” เป็นความว่า “...ต้องมีองค์กรพิทักษ์ระบบคุณธรรมของข้าราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างระบบคุ้มครองคุณธรรมและจริยธรรมของการบริหารงานบุคคล...” เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>มาตรา ๓๐๒ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น</p> <p>องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ แต่ต้องไม่ขัดต่อระบบการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรคสอง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษา ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย</p>	<p>มาตรา ๓๐๒ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น</p> <p>องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ <u>แต่ต้องไม่ขัดต่อโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ ทั้งนี้</u> <u>ตามที่กฎหมายบัญญัติ</u></p> <p>การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรคสอง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษา ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย</p>	<p>๑. ให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง จากความว่า “...แต่ต้องไม่ขัดต่อระบบการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” เป็นความว่า “...โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ” เพราะรัฐเป็นผู้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำแล้วให้ท้องถิ่นสามารถกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้การศึกษามีความหลากหลายตามวัฒนธรรมของท้องถิ่น</p> <p>๒. ให้บันทึกไว้ในเจตนารมณ์ว่า เรื่อง “การศึกษาอบรม” ตามความในวรรคสอง ให้หมายความถึงการศึกษาศึกษาและการอบรม</p>
<p>มาตรา ๓๐๓ เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>(๑) ในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่</p> <p>(๒) การเข้าไปมีส่วนในการบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกเขตพื้นที่ เฉพาะในกรณีที่อาจมีผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของ ประชาชนในพื้นที่ของตน</p> <p>(๓) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการ หรือกิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อ คุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชน ในพื้นที่</p>		
<p>หมวด ๑๕</p> <p>การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	
<p>มาตรา ๓๐๔ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยคณะ รัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้กระทำได้ตาม หลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้</p>	<p>รอการพิจารณา</p>	<p>๑. ที่ประชุมเห็นควรให้รอการพิจารณาในเรื่องการแก้ไข เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องกระทำโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ร่วมกับสมาชิกวุฒิสภาเพื่อให้สอดคล้องกับความใน(๑)ของมาตรานี้</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>(๑) ผู้ตัดข้อแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรีหรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา</p> <p>ผู้ตัดข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ</p> <p>(๒) ผู้ตัดข้อแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ</p> <p>(๓) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา</p>		<p>๒. ให้เพิ่มความในตอนที่ท้ายของวรรคสอง (๑) ความว่า “จะเสนอมิได้” เพื่อให้สื่อความหมายได้ชัดเจนขึ้น</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>(๔) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ</p> <p>(๕) เมื่อการพิจารณาในวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป</p> <p>(๖) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนน โดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา</p> <p>(๗) เมื่อการลงมติได้เป็นไปตามที่กล่าวแล้ว ให้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๘ และมาตรา ๑๕๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>		
<p>มาตรา ๓๐๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยการเข้าชื่อของประชาชนให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้</p>	<p>มาตรา ๓๐๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยที่ประชาชนชื่อของประชาชนให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้</p>	<p>ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติให้ตัดความในมาตรานี้ออกยกเว้นความใน (๑) เรื่อง “สิทธิริเริ่มแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยประชาชน” ให้นำไปบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๔ เพราะเป็น</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>(๑) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนหนึ่งแสนคน มีสิทธิเข้าชื่อเสนอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยยื่นพร้อมทั้งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต่อประธานรัฐสภาได้</p> <p>การเข้าชื่อและการตรวจสอบให้นำกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมายมาใช้บังคับ โดยอนุโลม</p> <p>ให้นำความในมาตรา ๓๐๔ (๑) วรรคสองมาใช้บังคับ</p> <p>(๒) ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประชุมรัฐสภาเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นสองวาระ</p> <p>(๓) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา</p> <p>(๔) การพิจารณาในวาระที่สองให้รัฐสภาแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณา โดยต้องแต่งตั้งผู้แทนประชาชนผู้เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด และในการออกเสียงลงคะแนนของรัฐสภาในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ</p>	<p>(๑) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนหนึ่งแสนคน มีสิทธิเข้าชื่อเสนอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยยื่นพร้อมทั้งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต่อประธานรัฐสภาได้</p> <p>การเข้าชื่อและการตรวจสอบให้นำกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมายมาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ให้นำความในมาตรา ๓๐๔ (๑) วรรคสองมาใช้บังคับ</p> <p>(๒) ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประชุมรัฐสภาเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นสองวาระ</p> <p>(๓) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในร่างแก้ไขเพิ่มเติมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา</p> <p>(๔) การพิจารณาในวาระที่สองให้รัฐสภาแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม โดยต้องแต่งตั้งผู้แทนประชาชนผู้เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด และในการออกเสียงลงคะแนนของรัฐสภาในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ</p>	<p>เรื่องเดียวกัน โดยมอบให้ฝ่ายเลขานุการรับไปพิจารณา</p> <p>เหตุผลของการตัดความในมาตรานี้ออก เพราะเมื่อมีการริเริ่มขอให้แก้ไขรัฐธรรมนูญโดยประชาชนแล้ว ควรใช้กระบวนการของรัฐสภาในขั้นตอนต่อไป โดยไม่ต้องทำประชามติ เนื่องจากการทำประชามติมีความยุ่งยาก ใช้งบประมาณมาก และเหมาะสมกับประเทศที่มีประชกรน้อย อีกทั้งเป็นการเพิ่มกระบวนการซึ่งทำให้การขอแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยประชาชนยากขึ้น และกลายเป็นการจำกัดสิทธิของประชาชน</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>(๕) เมื่อการพิจารณาวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงประชามติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ</p> <p>(๖) ถ้าผลการออกเสียงประชามติเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้ประธานรัฐสภานำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๘ และมาตรา ๑๕๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	<p>(๕) เมื่อตราพระราชบัญญัติที่ส่งเสร็จสิ้นแล้ว ให้ประชาชนรัฐสภาดำเนินการให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงประชามติตามที่กำหนดของประชามติของรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ</p> <p>(๖) ถ้าผลตราออกเสียงประชามติเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้ประชาชนรัฐสภานำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๘ และมาตรา ๑๕๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	

๒. พิจารณาประเด็นที่กรรมการสงวนความเห็น

ที่ประชุมได้พิจารณาประเด็นที่กรรมการขอสงวนความเห็นไว้ในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิชุมชนในมาตรา ๒๘ มาตรา ๕๕ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๕ และ มาตรา ๘๔ สรุปได้ดังนี้

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือ ไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน</p> <p>บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้ รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้ สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้</p> <p>บุคคลย่อมสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับให้รัฐ ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวดนี้ได้โดยตรง หากการ ใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดมีกฎหมายกำหนดรายละเอียด แห่งการใช้สิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติแล้ว ให้การใช้สิทธิและเสรีภาพเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและ เสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือ ไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน</p> <p>บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้ รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิ ทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้</p> <p>บุคคลย่อมสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับให้รัฐ ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวดนี้ได้โดยตรง หากการ ใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดมีกฎหมายกำหนดรายละเอียด แห่งการใช้สิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติแล้ว ให้การใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องนั้น เป็นไปตามที่ กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>นายชูชัย ศุภวงศ์ รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่ ขอให้เพิ่มความเป็นวรรคสี่ ของมาตรา ๒๘ ความว่า “บุคคล ย่อมมีสิทธิได้รับการส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือจากรัฐ ในการใช้สิทธิตามความในหมวดนี้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมาย บัญญัติ” เพราะกฎหมายที่บัญญัติตามมาตรานี้ ควรกำหนด มาตรการความช่วยเหลือต่าง ๆ แก่บุคคล เช่น การช่วยเหลือ ด้านกฎหมาย ด้านวิชาการ และการจัดตั้งกองทุน เป็นต้น</p> <p>ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบร่างดังกล่าว แต่ให้ ตัดความว่า “ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ออก เพื่อให้มี สิทธิตามที่รัฐธรรมนูญรับรอง โดยไม่ต้องรอให้มีการตรา กฎหมายก่อน</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
	<p style="text-align: center;"><u>บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือจากรัฐ ในการใช้สิทธิตามความในหมวดนี้</u></p>	
<p>มาตรา ๕๕ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนิน โครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพ สิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสีย สำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิ แสดงความคิดเห็นของตนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำ ไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว</p>	<p>“มาตรา ๕๕ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนิน โครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพ สิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสีย สำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิ แสดงความคิดเห็นของตนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำ ไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว</p> <p style="text-align: center;"><u>การวางแผนพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และ วัฒนธรรม การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การวางผังเมือง การ กำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และการออกกฎ ที่อาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน ให้รัฐจัด ให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนให้ทั่วถึงก่อน ทั้งนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ</u></p>	<p>นายชูชัย ศุภวงศ์ รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่ ขอให้เพิ่มความเป็นวรรคสอง ของมาตรา ๕๕ ความว่า “การวางแผนพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและ วัฒนธรรม การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การวางผังเมือง การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และการออกกฎ ที่อาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของบุคคลหรือชุมชนใด ให้รัฐจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของบุคคลหรือชุมชน ให้ทั่วถึงก่อน ทั้งนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ” เพื่อให้เกิดความชัดเจน มากขึ้น</p> <p>ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบร่างดังกล่าว แต่ให้ แก้ไขเพิ่มเติมจากคำว่า “บุคคล” เป็นคำว่า “ประชาชน” เพราะ “บุคคล” เป็นหน่วยที่เล็กและอาจถูกกระทบสิทธิได้ง่าย ส่วนคำว่า “ประชาชน” หมายถึง กลุ่มคน ซึ่งสื่อความหมาย ได้ชัดเจนกว่า</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>มาตรา ๖๔ บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนหรือชุมชนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>นายชูชัย ศุภวงศ์ รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่ ขอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๖๔ เป็นความว่า “มาตรา ๖๔ บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ” เพราะควรมีเฉพาะสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมเท่านั้น ส่วนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นั้น ควรนำไปบัญญัติไว้ในมาตรา ๖๕ เพื่อเป็นหลักประกันให้ฐานทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นคงอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป</p> <p>ที่ประชุมพิจารณาแล้ว มีมติให้คงไว้ตามร่างเดิม เพราะในการกำหนดเรื่องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นมีความหมายค่อนข้างกว้าง และเป็นการให้สิทธิแก่ชุมชน</p>
<p>มาตรา ๖๕ สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษาและการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม</p>	<p>มาตรา ๖๕ สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม</p>	<p>นายชูชัย ศุภวงศ์ รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่ ได้เสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๖๕</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครอง</p> <p>การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้ให้องค์กรอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว</p> <p>สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัตินี้ ย่อมได้รับความคุ้มครอง</p>	<p>เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครอง</p> <p>การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม<u>และ</u> <u>ทรัพยากรธรรมชาติ หรือต่อความสมดุลและยั่งยืนของ</u> <u>ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนท้องถิ่นจะกระทำมิได้</u> เว้นแต่จะได้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อ<u>สุขภาพ</u> <u>สิ่งแวดล้อม</u> <u>สิ่งเหล่านั้น</u> และ ได้จัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของบุคคลและชุมชนผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้งได้ให้องค์กรอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม<u>และทรัพยากรธรรมชาติ</u> ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว</p> <p>สิทธิของบุคคล<u>หรือชุมชน</u>ที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัตินี้ ย่อมได้รับความคุ้มครอง</p>	<p>โดยมีเหตุผลคือ ความในมาตราดังกล่าวนี้ควรเป็นการบัญญัติเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติโดยตรง โดยวางหลักให้ชุมชนมีสิทธิอนุรักษ์ รักษาและได้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน ดังนั้น จึงเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๖๕ ดังนี้</p> <p>- ควรเพิ่มความเป็นวรรคสอง ดังนี้ “บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นที่อาศัยความสมดุลและยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญในการดำรงชีพ และมีวิธีการจัดการและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน ย่อมมีสิทธิใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นนั้นในการดำรงชีพของตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”</p> <p>- ควรแก้ไขเพิ่มเติมความเป็นวรรคสาม ดังนี้ “การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม<u>และทรัพยากรธรรมชาติ หรือต่อความสมดุลและยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนท้องถิ่นจะกระทำมิได้</u> เว้นแต่จะได้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อ<u>สิ่งเหล่านั้น</u> และ ได้จัดให้มีกระบวนการรับฟัง</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
		<p><u>ความคิดเห็นของบุคคลและชุมชนผู้มีส่วนได้เสียก่อน</u> รวมทั้งได้ให้องค์กรอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การ เอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัด การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ให้ความเห็น ประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว”</p> <p>ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมความใน มาตรา ๖๕ ตามข้อเสนอดังกล่าว โดยมีการปรับปรุงถ้อยคำ เพื่อให้มีความชัดเจนมากขึ้น</p>
<p>มาตรา ๘๔ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบาย ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ</p>	<p>มาตรา ๘๔ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบาย ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ</p>	<p>นายวิทยา งานทวี กรรมการ ได้เสนอให้แก้ไข เพิ่มเติมความใน (๑) เป็นดังนี้</p> <p>“(๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ โดยจัดให้มี องค์กรภาคประชาชนในรูปสภาตามสาขาอาชีพต่าง ๆ ในระดับ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภูมิภาค โดยให้มี การเชื่อมโยงกับองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญในส่วนที่ ๑ หมวด ๑๑ องค์กรตามรัฐธรรมนูญแห่งรัฐธรรมนูญนี้”</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ โดยต้องจัดให้มีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนการวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนการจัดทำบริการสาธารณะ และต้องจัดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูล สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น และผลการตัดสินใจของรัฐได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย</p> <p>(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ และต้องไม่กระทำการที่มีลักษณะเป็นการแทรกแซงการดำเนินงานของสื่อมวลชนทั้งของรัฐและเอกชนในการเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐ เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร</p>	<p>(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ โดยต้องจัดให้มีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนการวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนการจัดทำบริการสาธารณะ และต้องจัดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูล สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น และผลการตัดสินใจของรัฐได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย</p> <p>(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ และต้องไม่กระทำการที่มีลักษณะเป็นการแทรกแซงการดำเนินงานของสื่อมวลชนทั้งของรัฐและเอกชนในการเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐ เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร</p>	<p>โดยมีเหตุผล คือ เนื่องจากในปัจจุบันมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมากขึ้น จึงควรให้มีตัวแทนของประชาชน เช่น มีตัวแทนของประชาชนในรูปแบบของสภาที่เป็นการรวมกลุ่มของสาขาอาชีพต่าง ๆ เข้ามาควบคุมดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานของท้องถิ่นตั้งแต่ต้น และให้ความเชื่อมโยงกับองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญด้วย</p> <p>ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๘๔ โดยเห็นว่า ควรนำถ้อยคำตามข้อเสนอข้างต้นมาปรับให้สอดคล้องกับความใน (๕) ซึ่งเป็นเรื่องเดียวกัน และให้บันทึกข้อเสนอดังกล่าวไว้ในเจตนารมณ์ว่า อาจให้มีการจัดตั้งสภาชุมชน โดยเป็นการรวมกลุ่มของสาขาอาชีพต่าง ๆ</p>

ร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ	ร่างที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>(๔) จัดให้มีมาตรการกลางในการกำกับดูแล ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น ตลอดจนการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>(๕) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และให้มีการตรากฎหมายเพื่อก่อตั้งกองทุนพัฒนาพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวในรูปแบบสภาชุมชนหรือรูปแบบอื่นที่จะสามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่</p>	<p>(๔) จัดให้มีมาตรการกลางในการกำกับดูแล ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น ตลอดจนการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>(๕) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และให้มีการตรากฎหมายเพื่อก่อตั้งกองทุนพัฒนาพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวในลักษณะ<u>เครือข่ายรูปแบบสภาชุมชนหรือรูปแบบอื่น</u>ต่าง ๆ ที่จะสามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่</p>	

๓. เรื่องอื่น ๆ

- ไม่มี -

- กำหนดการประชุมครั้งต่อไป

ที่ประชุมได้กำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการครั้งต่อไป ในวันอังคารที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๐ เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องแปซิฟิก ๓ เดอะ ไทด์ รีสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

นางวัชรีย์ ตรองจิตต์
วิทยากร ๕ สำนักกรรมการ ๓
ผู้สรุปผลการประชุม

นางจิตาภา บุญมี /พิมพ์
นายรังษี สุภณา /ทาน